

Sygnatura akt II Ca 1901/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Nowak
Sędziowie:	SO Katarzyna Oleksiak SO Katarzyna Serafin-Tabor (sprawozdawca)

Protokolant: starszy protokolant sądowy Paulina Florkowska

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2017 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa P. G.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie

z dnia 2 czerwca 2017 r., sygnatura akt I C 1054/16/K

- zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że kwotę „33425 (trzydzieści trzy tysiące czterysta dwadzieścia pięć) zł” zastępuje kwotą „32225 (trzydzieści dwa tysiące dwieście dwadzieścia pięć) zł”;
- oddala apelację w pozostałej części;
- zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 1800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Katarzyna Oleksiak SSO Anna Nowak SSO Katarzyna Serafin-Tabor

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 2 czerwca 2017 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie, w sprawie z powództwa P. G. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. (dalej – (...) S.A.), o zapłatę, w pkt I zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 33.425,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29.09.2015 r. do dnia 31.12.2015 r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty i oddalił powództwo w pozostałym zakresie; w pkt II zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 4.614,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; a w pkt

III nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 90,40 zł tytułem zwrotu kosztów wynagrodzenia biegłego sądowego.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie ustaleń, które Sąd Okręgowy co do zasady podzielił i przyjął za własne, oceniając jednak, że są niekompletne i wymagają uzupełnienia, o czym dalej.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika w szczególności, że w dniu 11.06.2015 r. powód jako konsument zawarł z pozwaną umowę ubezpieczenia pojazdu marki M. (...) za okres od dnia 09.05.2015 r. do dnia 08.05.2016 r., przy czym wartość samochodu została ustalona przez stronę pozwaną na kwotę 126.825,00 zł. Polisa ubezpieczeniowa miała rozszerzony zakres m.in. o opcję auto wartość 100%. Zgodnie z § 9 pkt 1 ppkt 1 lit. b Ogólnych Warunków Umowy, dodatkowa opcja powodowała, że wartość samochodu była niezmienna przez okres trwania umowy.

W dniu 29.08.2015 r. pojazd powoda został spalony.

Pozwana dokonała w dniu 28.09.2015 r. na rzecz powoda zapłaty odszkodowania w wysokości 92.900,00 zł.

Powód pismem z dnia 02.10.2015 r. wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 33.925,00 zł.

W dniu 17.11.2015 r. powód dokonał demontażu niekompletnego pojazdu w Firmie Handlowej (...) i z tego tytułu otrzymał kwotę 500 zł.

Wartość rynkowa samochodu w stanie uszkodzonym wyniosła kwotę 1700 zł.

W świetle powyższych ustaleń faktycznych, Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo co do zasady, a to z następujących względów. Na mocy umowy zawartej z powodem, art. 805 § 1 i 2 k.c. i art. 361 § 2 k.c., pozwana obowiązana była do pełnej kompensacji poniesionej przez powoda szkody polegającej na zniszczeniu jego samochodu. Wysokość szkody wynika z różnicy wartości rynkowej samochodu tj. kwoty 126.825,00 zł i wartości samochodu w stanie uszkodzonym (pozostałości). Wymaga podkreślenia, iż chociaż wartość rynkowa samochodu w stanie uszkodzonym wyniosła kwotę 1700,00 zł, to jednak nie było możliwości żeby za kwotę 1700,00 zł przywrócić samochód do stanu poprzedniego. Wartość przedmiotowego samochodu miała bowiem wartość złomu – czyli kwotę 500 zł za jaką powód sprzedał pozostałości samochodu. Rozstrzygnięcie o kosztach Sąd Rejonowy oparł o art. 100 k.p.c., uznawszy że powód uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wywiodła strona pozwana, zaskarżając go w części obejmującej: pkt I w zakresie w jakim zasądzono kwotę wyższą niż 7.400,00 zł z odsetkami jak w wyroku, pkt II i pkt III.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono sprzeczność ustaleń Sądu z materiałem dowodowym, poprzez przyjęcie, że kwota wpisana w polisie 126.825,00 zł odpowiada wartości rynkowej ubezpieczonego samochodu, pomimo że pozwany ustalił tę wartość zgodnie z umową ubezpieczenia AC w oparciu o przyjęty w umowie system Eurotax na kwotę 100.800,00 zł.

W konsekwencji, wniesiono o zmianę wyroku i oddalenie powództwa co do kwoty wyższej niż 7.400,00 zł z odsetkami od daty określonej w wyroku, oraz orzeczenie o kosztach stosownie do zmienionej treści wyroku, a także zasądzenie na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Nadto, w uzasadnieniu apelacji podniesiono, że Sąd Rejonowy błędnie zastosował art. 361 § 2 k.c., jako że strony mogą się w sposób dowolny umówić co do sposobu wyliczenia szkody i odszkodowania. Naruszono również art. 6 k.c., ponieważ nie udowodniono, że wartość pojazdu z okresu zawierania umowy wyniosła tyle, ile agent wpisał w polisie.

W odpowiedzi na apelację, powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu w postępowaniu odwoławczym, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił dodatkowo, co następuje.

P. G.i (...)S.A. wiązą Ogólne Warunki Ubezpieczeń Komunikacyjnych (...) w brzmieniu z dnia 05.12.2014 r., zgodnie z którym:

§ 3 pkt 57 lit. a i pkt 58: szkoda całkowita w AC – uszkodzenie pojazdu w takim zakresie, że koszty jego naprawy ustalone według zasad określonych w § 18 ust. 2 przekraczają 70% wartości pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania (...) szkoda częściowa w AC – szkoda inna niż szkoda całkowita.

§ 18 ust. 1-2: W celu ustalenia, czy zachodzi przypadek szkody całkowitej, wartość pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania porównuje się do kosztów naprawy pojazdu według kalkulacji sporządzonej przez (...) według zasad zawartych w systemie Audatex, Eurotax lub DAT.

§ 18 ust. 4: W razie powstania szkody całkowitej wysokość odszkodowania ustala się w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania pomniejszonej o wartość rynkową pozostałości, z uwzględnieniem warunków umowy AC.

Zgodnie z wyceną sporządzoną przez (...) S.A. w dniu 19.09.2015 r.:

- 100.800,00 zł wyniosła wartość pojazdu P. G., na dzień 09.05.2015 r., według zasad zawartych w systemie Eurotax;
- 7.900,00 zł wyniosła wartość pojazdu uszkodzonego;
- 219.950,00 zł wyniósł pełny koszt naprawy.

okoliczności bezsporne

Powyższe ustalenia faktyczne zostały dokonane w oparciu o art. 230 k.p.c. Pozwana przedłożyła do akt niepodpisany dokument Ogólnych Warunków Ubezpieczeń Komunikacyjnych (...) w brzmieniu z dnia 05.12.2014 r. (k.39-50v), twierdząc że kształtowały one treść umowy zawartej między stronami i odwołując się do ich treści. Powód nie wypowiedział się na temat tych twierdzeń, wobec czego Sąd Okręgowy uznał je za przyznane. Strona pozwana przedłożyła również arkusz wyceny pojazdu powoda z dnia 19.09.2015 r. Powód nie zgadza się z wnioskami, które pozwana wywodzi na jej podstawie, lecz nie kwestionuje faktu dokonania przez pozwaną wyceny jak w przedłożonym piśmie. Wobec tego, także i ten fakt Sąd Okręgowy uznał za przyznany przez powoda.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja okazała się trafna o tyle, że doprowadziła do zmiany pkt 1 zaskarżonego wyroku, na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. W pozostałej części była ona bezzasadna, wobec czego należało ją oddalić na podstawie art. 385 k.p.c.

Przed odniesieniem się do treści poszczególnych zarzutów apelacji, warto poczynić pewne uwagi wstępne, odnosząc się przy tym do przepisów prawa i treści stosunku zobowiązaniowego łączącego strony niniejszego postępowania.

Na zasadzie art. 361 § 2 k.c., w granicach § 1 tego artykułu, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządono.

Powyższy przepis statuuje zasadę pełnej kompensacji szkody podlegającej naprawieniu, zgodnie z którą wysokość odszkodowania powinna odpowiadać całej sumie poniesionych przez poszkodowanego strat (damnum emergens) i utraconych korzyści (lucrum cessans). Wyjątki od tej zasady mogą być przewidziane w ustawie lub w umowie. Przepisy ustawy dotyczące umów ubezpieczenia majątkowego, jakim jest ubezpieczenie AC, nie zawierają żadnych wyjątków w tym przedmiocie. Skupić się zatem należy na treści umowy łączącej strony procesu, ukształtowanej postanowieniami Ogólnych Warunków Ubezpieczeń Komunikacyjnych (...) w brzmieniu z dnia 05.12.2014 r. (dalej – OWU).

Wyróżniają one dwa rodzaje szkody: szkodę częściową i szkodę całkowitą. Zgodnie z § 3 pkt 57 lit. a OWU, o szkodzie całkowitej można mówić w razie uszkodzenia pojazdu w takim zakresie, że koszty jego naprawy przekraczają 70% wartości pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania. Pozwana w wycenie z dnia 19.09.2015 r., określiła koszt naprawy pojazdu na 219.950,00 zł. W niniejszej sprawie niewątpliwie można zatem mówić o szkodzie całkowitej w rozumieniu OWU. Na mocy § 18 ust. 4 OWU, odszkodowanie za szkodę całkowitą ustala się w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania, pomniejszonej o wartość rynkową pozostałości, z uwzględnieniem warunków umowy AC. Z brzmienia powyższego postanowienia wynika, że zasadą jest ustalenie odszkodowania w kwocie różnicy pomiędzy wartością pojazdu na dzień ustalenia odszkodowania i wartości pozostałości, chyba że warunki konkretnej umowy AC stanowią inaczej („z uwzględnieniem warunków umowy AC”). W niniejszej sprawie ustalono, że powód zawarł z pozwaną umowę ubezpieczenia AC z dodatkową opcją (...) Wartość 100%. Znaczenie tej opcji wyjaśnione jest w § 9 ust. 1 pkt 1 OWU, zgodnie z którym, za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej umowa AC może zostać zawarta z zastosowaniem opcji (...) Wartość 100%, tj. stałej wartości pojazdu w całym okresie ubezpieczenia, z tym że stałej wartości pojazdu nie stosuje się w celu ustalenia, czy zachodzi przypadek szkody całkowitej, o którym mowa w § 18 ust. 1. Z tego postanowienia OWU wynika, że w razie zastosowania opcji (...) Wartość 100%, przez cały okres trwania ubezpieczenia jako wartość pojazdu należy przyjmować kwotę określoną z początkiem trwania okresu ubezpieczenia, za wyjątkiem ustalenia czy zachodzi przypadek szkody całkowitej, w której to sytuacji bierze się pod uwagę kalkulację (...) S.A. z dnia ustalenia odszkodowania. Podkreślić należy, że w procesie nie wykazano istnienia takich postanowień OWU lub zawartej między stronami umowy ubezpieczenia AC, które by precyzowały w jaki dokładnie sposób należy dokonać obliczenia wartości pojazdu na potrzeby opcji (...) Wartość 100%. Przy tym, z okoliczności sprawy wynika, że w umowie ubezpieczenia AC, zawartej przez powoda i prawidłowo umocowanego przedstawiciela pozwanego, wartość tę ustalono na 126.825,00 zł. Skoro strony zgodnie ustaliły wartość pojazdu powoda na potrzeby umowy ubezpieczenia AC, a nie ma podstaw by stwierdzić, że naruszyły tym samym postanowienia łączącej je umowy i nie wykazano, aby pozwana umocowana była do dokonania rewizji umówionej wartości, to zgodnie z zasadą pacta sunt servanda, powód mógł działać w zaufaniu do postanowienia umowy ustalającego wartość pojazdu na 126.825,00 zł, a pozwany nie miał podstaw do dokonania zmiany tego postanowienia umowy bez zgody powoda. Z tego względu, na potrzeby obliczenia należnej powodowi kwoty odszkodowania, powinno się przyjąć wartość pojazdu określoną w umowie ubezpieczenia AC, to jest kwotę 126.825,00 zł. Reasumując powyższe rozważania, stwierdzić należy, że na mocy § 18 ust. 4 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 1 OWU, znajdujących zastosowanie w związku z brzmieniem art. 361 § 2 k.c., w celu obliczenia kwoty odszkodowania należnego powodowi, uwzględniając warunki umowy AC, obejmującej opcję dodatkową (...) Wartość 100%, w miejsce kwoty odpowiadającej wartości pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania (o której mowa w § 18 ust. 4 OWU), przyjąć należy kwotę określoną w umowie AC (na mocy § 9 ust. 1 pkt 1 OWU). Wysokość należnego powodowi odszkodowania powinna być zatem ustalona w kwocie 126.825,00 zł, pomniejszonej o wartość rynkową pozostałości pojazdu.

Wysokość tej drugiej wartości, to jest wartości rynkowej pozostałości pojazdu powoda, również okazała się w niniejszej sprawie kontrowersyjna. Według wyliczeń pozwanej, wyniosła ona kwotę 7.900,00 zł (k.38). Biegły wycenił ją ostatecznie na 1.700,00 zł (k.99). Powód z kolei podał, że za utylizację pozostałości pojazdu otrzymał kwotę 500,00 zł (k.58); i taką też kwotę Sąd Rejonowy uwzględnił na potrzeby obliczenia wysokości odszkodowania należnego powodowi. Sąd I instancji prawidłowo uznał dowód z opinii biegłego za wiarygodny. Opinię sporządzono w sposób rzetelny i jasny. W pełni uwzględniono w niej stopień zniszczenia pojazdu powoda. Kwotę podaną przez pozwanego należało uznać za zawyżoną. W konsekwencji, Sąd Rejonowy zasadnie przyjął, że wartość rynkowa samochodu w stanie uszkodzonym wyniosła kwotę 1.700,00 zł. Pomimo to, Sąd I instancji nie wziął tej kwoty pod uwagę przy obliczeniu wartości odszkodowania należnego powodowi, co wyjaśnił tym, iż nie było możliwości, żeby za kwotę 1.700,00 zł przywrócić samochód do stanu poprzedniego. Zamiast tego, obliczeń dokonano uwzględniając kwotę 500,00 zł, którą powód rzeczywiście otrzymał w wyniku utylizacji pozostałości pojazdu. Stanowisko to nie znajduje podstaw w przepisach prawa, ani też w treści łączącego strony stosunku zobowiązaniowego. Na mocy art. 361 § 2 k.c., w granicach § 1 tego artykułu, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono, chyba że ustawa lub umowa stanowi inaczej. Z treści łączącej strony umowy, ukształtowanej postanowieniami umowy ubezpieczenia AC oraz OWU pozwanej, wynika, iż pozwana

zobowiązała się, na wypadek wystąpienia w pojeździe powoda szkody całkowitej, do zapłaty odszkodowania w kwocie równej różnicy pomiędzy wartością pojazdu, a wartością rynkową jego pozostałości. Wobec tego, na takiej zasadzie Sąd Rejonowy winien był obliczyć wysokość odszkodowania. Bezzasadnym jest pominięcie treści łączącej strony umowy i przyjęcie w miejsce kwoty wartości rynkowej pozostałości samochodu innej kwoty, rzeczywiście uzyskanej przez powoda z tytułu utylizacji tejże pozostałości. Na marginesie warto zaznaczyć, że utylizacja pozostałości pojazdu nie była jedynym możliwym sposobem jej zbycia przez powoda, który w toku przesłuchania podał, iż próbował ją sprzedać na potrzeby filmu i na rzecz ubezpieczyciela. Wysokość odszkodowania powinno się zatem obliczyć w następujący sposób:

126.825,00 zł (wartość pojazdu ustalona w umowie ubezpieczenia AC w ramach opcji dodatkowej (...) Wartość 100%)
– 1.700,00 zł (wartość rynkowa pozostałości) – 92.900,00 zł (kwota zapłacona przez pozwaną) = 32.225,00 zł

Z powyższych względów, należało zmienić zaskarżony wyrok jak w pkt 1 sentencji.

Sąd Rejonowy wydał prawidłowe rozstrzygnięcie w zakresie odsetek, należycie uwzględniając zmianę stanu prawnego, która nastąpiła z dniem 01.01.2016 r.

Bezprzedmiotowy okazał się przedstawiony w apelacji zarzut dokonania błędnych ustaleń faktycznych. Brak było podstaw, aby ustalając wysokość odszkodowania należnego powodowi, Sąd miał kierować się rzeczywistą wartością rynkową ubezpieczonego samochodu. Z okoliczności sprawy, w tym z treści OWU pozwanej, wynika, że na potrzeby ustalenia wysokości odszkodowania należało się kierować kwotą wartości samochodu ustaloną w umowie ubezpieczenia AC, w ramach opcji dodatkowej (...) Wartość 100%.

Z przyczyn już powołanych, stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy w istocie naruszył art. 361 § 2 k.c. Jednakże, do naruszenia tego przepisu doszło w inny sposób niż powołany przez skarżącą. Pozwana kwestionowała zastosowanie powołanego przepisu, wskazując, że Sąd winien był przyjąć, na potrzeby obliczenia wysokości odszkodowania, jako wartość pojazdu kwotę 100.800,00 zł. W tym zakresie, Sąd Rejonowy zastosował powołany przepis w sposób prawidłowy. Naruszył go jednak o tyle, że wbrew postanowieniom zawartej między stronami umowy, które powinny znaleźć zastosowanie w związku z art. 361 § 2 k.c., na potrzeby obliczenia wysokości odszkodowania, jako wartość pozostałości samochodu przyjął kwotę 500,00 zł, zamiast kwoty 1.700,00 zł.

Nietrafny okazał się też zarzut naruszenia art. 6 k.c. Przedstawiając dokument polisy ubezpieczeniowej, powód należycie udowodnił, że w ramach umowy ubezpieczenia AC, w tym na potrzeby opcji dodatkowej (...) Wartość 100%, wartość ubezpieczonego pojazdu ustalono między stronami na kwotę 126.825,00 zł (k.11). Brak jest zaś podstaw do stwierdzenia, aby powód miał obowiązek udowodnienia rzeczywistej wartości rynkowej pojazdu na dzień podpisania umowy ubezpieczenia AC. Nie może być zatem mowy o naruszeniu art. 6 k.c. w zakresie powołanym przez powoda.

W konsekwencji, nie było podstaw do zmiany dokonanej przez Sąd Rejonowy rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu. Mimo zmiany zaskarżonego orzeczenia, w dalszym ciągu należy uznać, że powód uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania (~ 5,01 %), co uwzględnia włożenie na pozwaną obowiązku wszystkich kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego na zasadzie art. 100 k.p.c., tak jak to zasadnie uczynił Sąd Rejonowy.

Z powyższych względów, apelację należało częściowo oddalić jak w pkt 2 sentencji.

Żądanie skarżącej zostało uwzględnione tylko częściowo (~ 4,61 %) i to z innych przyczyn, niż powołano w apelacji. Wobec tego, zasadnym było zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, na mocy art. 98 k.p.c. Na koszty te złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika ustalone w oparciu o stawki taryfowe wynikające się wynagrodzenie pełnomocnika będącego adwokatem w wysokości 1800 zł, ustalonego na podstawie § 10 ust 1 pkt 5 w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz 1800; zm.: z 2016 r. poz 1668).

SSO Katarzyna Oleksiak SSO Anna Nowak SSO Katarzyna Serafin-Tabor